

15 januari 2020 Tomas Bern
070-786 02 39
tomas.bern@ptk.se

Fi2019/03851/FPM

PTK:s remissvar avseende finansdepartementets promemoria: Vissa frågor om försäkring och tjänstepension

Förhandlings- och samverkansrådet PTK är en av huvudorganisationerna på den svenska arbetsmarknaden. PTK representerar genom sina medlemsorganisationer 80 % av de privatanställda tjänstemännen i privat sektor och är tillsammans med Svenskt Näringsliv en av parterna i ITP-avtalet.

PTK har valt att begränsa sitt remissvar till de delar i promemorian som berör pensionsstiftelser.

Pensionsstiftelserna fyller en viktig funktion på tjänstepensionsområdet. Deras verksamhet är starkt knuten till arbetsmarknaden bland annat genom kravet i 16 §, lag (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse mm. som anger att styrelsen i en sådan stiftelse ska väljas ”till lika antal av arbetsgivare och de arbetstagare som omfattas av stiftelsens ändamål.”

PTK har i tidigare remissvar uppmärksammat finansdepartementet på ett antal frågeställningar och problem som bör beaktas vid regleringen av pensionsstiftelsernas verksamhet.¹

PTK konstaterar att finansdepartementet valt att inte anpassa den svenska lagstiftningen för den verksamhet som bedrivs i pensionsstiftelser.

Finansdepartementet håller fast vid den tolkning av det första tjänstepensionsdirektivet som kommer till uttryck i proposition 2004/05:165 Nya regler för tjänstepensionsinstitut. PTK anser att denna tolkning, som innebär att svenska pensionsstiftelser är att betrakta som tjänstepensionsinstitut, får oönskade konsekvenser och leder till en kraftig överreglering av pensionsstiftelsernas verksamhet.

Pensionsstiftelser är självständiga juridiska personer, men utgör samtidigt en säkerhet för de pensionsutfästelser som arbetsgivaren har utlovat. Arbetsgivaren ansvarar för att pensionsutfästelser infrias, för värderingen av pensionsåtagandena och för utbetalning av pensioner. En arbetsgivare kan begära kompensation från stiftelsen för utbetalda pensioner under förutsättning att arbetsgivarens pensionsreserv inte överstiger stiftelsens tillgångar.

I enlighet med ITP-planen gäller att alla arbetsgivare som skuldför sina pensionsåtaganden i den egna balansräkningen måste teckna en kreditförsäkring för dessa pensionsåtaganden. Detta gäller även om arbetsgivaren gör överföringar till en pensionsstiftelse avseende dessa åtaganden.

¹ PTK:s remissvar avseende finansdepartementets promemoria, Fi2018/01129/FPM.

En reglering för pensionsstiftelser ska givetvis garantera en hög skydds- och säkerhetsnivå för försäkrings- och förmånstagare, men tjänstepensionsdirektivets bestämmelser är inte anpassade till den funktion pensionsstiftelserna har eller den verksamhet som de bedriver. Det är också mycket tveksamt om direktivets mål och syften främjas av att pensionsstiftelserna omfattas av dess bestämmelser.

Huvudsyftet med det andra tjänstepensionsdirektivet är att skapa en inre marknad för tjänstepensioner. Bestämmelserna är inriktade på att underlätta och skapa bättre förutsättningar för gränsöverskridande verksamhet. Det första tjänstepensionsdirektivet liksom det andra ger medlemsstaterna stort utrymme att beakta nationella lösningar.

Det är en stor brist att inte någon av de utredningar och promemorior som behandlat genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller en analys av hur pensionsstiftelser fungerar i de kollektivavtalade tjänstepensionssystemen. I stället har direktivets definition av tjänstepensionsföretag varit vägledande och i många fall avgörande för de föreslagna reglerna. Inte till vilken funktion pensionsstiftelser faktiskt fyller, vilket borde vara en självklar utgångspunkt.²

Med ledning av de syften och målsättningar som anges i direktivet, medlemsstaternas ansvar för den funktion olika institut som tillhandahåller tjänstepensioner har och det särskilda undantag för bokföringsmässiga avsättningar som anges i direktivet³, anser PTK inte att pensionsstiftelserna ska omfattas av tjänstepensionsdirektivets bestämmelser.

Den nya regleringen som nu införs innebär en kraftig överreglering av pensionsstiftelserna i förhållande till deras funktion. Denna förstärks också genom att de bestämmelser som föreslagits för att anta det andra tjänstepensionsdirektivet i Sverige inriktats på att åstadkomma en jämn spelplan mellan försäkringsbolag och tjänstepensionsföretag.

Det kan också antas att tjänstepensionsdirektivets bestämmelser kommer att utvecklas i praxis och genom EIOPAs riktlinjer i enlighet med de mål och syften som uttrycks i direktivet. Eftersom pensionsstiftelserna etablerats mot bakgrund av andra syften kan det antas att rättsutvecklingen riskerar att ytterligare försämra förutsättningarna för tryggnad av tjänstepensioner i pensionsstiftelse.

PTK anser att frågor om vilken information som ska tillhandahållas till dem som en pensionsstiftelse tryggar pension till, vilken information som ska offentliggöras av en sådan stiftelse, måste avgöras utifrån den funktion en pensionsstiftelse har och inte utifrån de krav som ställs i tjänstepensionsdirektivet.

Förhandlings och samverkansrådet PTK

Dan Wallberg
Pensionsexpert

Tomas Bern
Ombudsman/Jurist

² Utredningen är bristfällig såvitt avser de kollektivavtalade tjänstepensionerna. Det kan därför ifrågasättas om förslaget är utformat så att lagen kan antas tillgodose de syften som har angetts och saknar i flera fall uppgifter om vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen.

³ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/234, beaktandesats (3), (19) och artikel 2 e).